

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
імені Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Середня освіта (Історія), бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШИЙ (ОСВІТНІЙ) РІВЕНЬ

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Голова вченої ради НУЧК,
ректор**

_____ М.О. Носко
(протокол № 1

від _____ р.)

Освітня програма вводиться в дію з
01.09.2020 р.

**Ректор
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка**

_____ Микола Носко
«__» _____ 2020 р.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Кеда Марина Костянтинівна – гарант освітньої програми, керівник проєктної групи, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.
2. Доманова Ганна Сергіївна – член проєктної групи, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.
3. Янченко Тамара Василівна – член проєктної групи, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.
4. Ващенко Алла Василівна – кандидат історичних наук, директорка Чернігівської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 13 Чернігівської міської ради Чернігівської області.

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, 14013. Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського, м. Чернігів, проспект Миру, 13, 14000.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр, вчитель історії
Офіційна назва програми	Середня освіта (Історія), бакалавр
Тип диплома та обсяг програми	Диплом бакалавра історії, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-ENEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність атестата загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Програма викладається українською мовою
Термін дії освітньої програми	–
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://inst-hist.nethouse.ua/
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка бакалаврів у галузі освіти на основі новітніх досягнень педагогічної та історичної науки, вчителів історії та суспільних дисциплін для роботи в закладах загальної середньої освіти.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – 01 Освіта Спеціальність – 014 Середня освіта (Історія). Загальна підготовка (15%), професійна підготовка (85%). Нормативні навчальні дисципліни – 75%, дисципліни вільного вибору студента – 25%. Практична підготовка (навчальні, виробничі та педагогічні практики) – 15 %.
Основний фокус	Опанування відповідними базовими та додатковими

освітньої програми	знаннями й навичками в галузі педагогіки, психології, дидактики, історії, методики викладання історії та суспільних дисциплін. Вивчення передових методів та форм викладання історії, виховання засобами історії. Ключові слова: середня освіта, історія, вчитель історії.
Особливості програми	Програма є професійно-орієнтованою і спрямована на формування актуальних загальних та професійних компетентностей з акцентом на провідний європейський досвід у сфері освіти/педагогіки та історичної науки, що сприятиме посиленню конкурентоспроможності випускника на ринку праці.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010 фахівці, що здобули вищу освіту першого (бакалаврського) рівня за освітньою програмою «Середня освіта (Історія)», можуть займати посади: 2310 – вчитель закладу загальної середньої освіти.
Подальше навчання	Мають право продовжити за другим освітнім рівнем QF-LLL – 7 (магістр).
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Комбінація лекцій, семінарських, практичних занять із розв'язування проблемних ситуацій, самостійна робота на основі навчально-методичних комплексів, консультації з викладачами, навчальна та виробнича практики, підготовка до державної атестації.
Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання усіх видів аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності студентів (поточний, модульний, підсумковий контроль); модульні контрольні роботи, індивідуальні проєктні роботи, тестування, заліки, звіти про практику, творчі звіти, презентації, захист курсових робіт, письмові екзамени, комплексні екзамени.
6 – Програмні компоненти	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти (історії), що передбачає застосування теорій та методів педагогічної науки та історії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні	ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як

компетентності (ЗК)	члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати культурні цінності на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, зберігати баланс між професійним та особистим життям. ЗК 03. Здатність активно вчитися впродовж життя й оволодівати інноваційними стратегіями навчання. ЗК 04. Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, генерувати нові ідеї, визначати та розв'язувати проблеми. ЗК 05. Здатність ефективно працювати одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні. ЗК 06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології. ЗК 07. Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово, доносити власну думку іноземною мовою усно та письмово. ЗК 08. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 01. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків. ФК 02. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти українською мовою, формувати мовно-комунікативні уміння учнів. ФК 03. Володіння основами цілепокладання, планування та організації освітнього процесу, моделювання змісту навчання історії відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. ФК 04. Здатність управляти освітніми проектами, відповідати за прийняття рішень у невизначених умовах та спрямовувати розвиток здобувачів освіти на прогрес і досягнення. ФК 06. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з історії. ФК 07. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами).

	ФК 08. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду. ФК 09. Здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей.
7 – Програмні результати навчання	
Знання та розуміння (ПРН)	ПРН 01. Уміння аналізувати й розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері професійної діяльності або навчання. ПРН 02. Розуміння значення культури як форми людського існування, здатність цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва. ПРН 03. Володіння концептуальними науковими та практичними знаннями та здатністю до критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної педагогічної діяльності та/або навчанні історії ПРН 04. Використання сучасних методик і технологій організації освітнього процесу, оцінки досягнень учнів на різних етапах вивчення історії для успішного й ефективного здійснення професійної педагогічної діяльності. ПРН 05. Володіння навичками розв'язання освітніх, виховних, розвивальних та науково-методичних завдань, уміння застосовувати найбільш ефективні методичні підходи і сучасні технології навчання історії, виховання і розвитку учнів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей і потреб. ПРН 06. Розуміння специфіки застосування сучасних інформаційних технологій, необхідних для організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти. ПРН 07. Здатність обирати оптимальну комунікаційну стратегію з усіма учасниками освітнього процесу у складних і непередбачуваних умовах, розуміння особливостей комунікації, взаємодії та співпраці в

	міжнародному культурному та професійному контекстах. ПРН 08. Здатність створювати безпечне, рівноправне, справедливе й психологічно-комфортне освітнє середовище в освітньому процесі та позаурочній діяльності. ПРН 09. Здатність продовжувати навчання упродовж життя і вдосконалювати здобуті під час навчання компетентності з високим рівнем автономності. ПРН 10. Володіння навичками проектування і реалізації навчальних/розвивальних проєктів, основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності в закладах освіти. ПРН 11. Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу. ПРН 12. Розуміння й використання основних сучасних термінів і положень історичних наук та методики їх викладання, а також здатність аналізувати, порівнювати і класифікувати результати діяльності науковців різних напрямків і шкіл. Знання та розуміння історіографії для аналізу сучасних наукових дискусій із проблем вітчизняної та всесвітньої історії. ПРН 13. Уміння використовувати методологію історії як науки, характеризувати об'єктивно й неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів на підставі критичного аналізу історичних джерел, інтеграції їх змісту, визнання й сприйняття різноманітності їх оцінок. ПРН 14. Знання концептуальних основ, структури змісту, форм, методів і засобів навчання історії та вміння розробляти навчально-методичну документацію, необхідну для забезпечення освітнього процесу.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	95% викладацького складу мають наукові ступені та звання. Залучено __ докторів наук.
Матеріально-технічне забезпечення	Наявні спеціалізовані аудиторії для проведення практичних занять з фахових дисциплін.
Інформаційне та навчально-	В освітньому процесі використовуються інформаційні та комунікаційні технології, мультимедіа, освітні

методичне забезпечення	інтернет-платформи.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	–
Міжнародна кредитна мобільність	–
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	не передбачається

2.1. Перелік компонентів освітньої програми

Шифр за ОПП	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. Контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК1	Іноземна мова	4	екзамен
ОК2	Філософські студії	5	екзамен
ОК3	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	екзамен
ОК4	Основи політології та соціології	3	екзамен
ОК5	Правознавство	3	залік
ОК6	Основи медичних знань та охорони здоров'я	3	залік
ОК7	Економічна теорія	3	залік
ОК8	Вступ до спеціальності та методика самостійної роботи	3	залік
ОК9	Безпека життєдіяльності та цивільний захист	3	залік
ОК10	Психологія	4	екзамен
ОК11	Історія та загальнотеоретичні основи педагогіки	4	екзамен

OK12	Методика виховної роботи у середній школі	4	залік
OK13	Дидактика	4,5	екзамен
OK14	Методичні основи організації навчання історії	5,5	екзамен
OK15	Шкільний курс історії	3,5	залік
OK16	Інклюзивна освіта	3,5	залік
OK17	Інноваційні педагогічні технології у закладах середньої освіти	3	екзамен
OK18	Проектний менеджмент у закладах середньої освіти	3	екзамен
OK19	Європейський досвід у сучасних освітніх практиках	3	залік
OK20	Стародавня історія України	4	екзамен
OK21	Історія України литовсько-польської доби	3,5	екзамен
OK22	Історія України доби Гетьманщини	4	екзамен
OK23	Історія України XIX – початку XX ст.	4	екзамен
OK24	Історія України першої половини XX ст.	3,5	екзамен
OK25	Історія України другої половини XX – початку XXI ст.	3,5	екзамен
OK26	Історія української культури	3	екзамен
OK27	Історія стародавнього Сходу	4	екзамен
OK28	Історія Стародавньої Греції та Риму	4,5	екзамен
OK29	Історія країн Європи та Америки доби середньовіччя і раннього нового часу	4,5	екзамен
OK30	Історія країн Азії та Африки доби середньовіччя та раннього Нового часу	3,5	екзамен
OK31	Нова історія Європи та Америки другої половини XVII середини XIX ст.	3,5	екзамен
OK32	Нова історія країн Європи та Америки другої половини XIX – початку XX ст.	3,5	екзамен
OK33	Нова історія країн Азії та Африки	3	залік

OK34	Новітня історія країн Азії та Африки першої половини ХХ ст.	4	екзамен
OK35	Новітня історія країн Європи та Америки першої половини ХХ ст.	4,5	екзамен
OK36	Культурний профіль Європи	4	екзамен
OK37	Основи археології та методика польових археологічних досліджень	3	залік
OK38	Спеціальні історичні дисципліни	3,5	залік
OK39	Джерелознавство історії України	4	залік
OK40	Українська історіографія	4	залік
OK41	Курсова робота з історії	3	залік
OK42	Курсова робота з педагогіки та методики навчання історії	3	екзамен
OK43	Археологічна практика	5	залік
OK44	Навчальна (педагогічна) практика	4	залік
OK44	Виробнича (педагогічна) практика	6	залік
OK45	Виробнича (педагогічна) практика	9	залік
OK46	Підготовка до державної атестації	3	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180 кредитів	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Minor 1 (за рекомендацією університету)</i>			
ВК1	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	3	залік
ВК2	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	3	залік
ВК3	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	3	екзамен
ВК4	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	3	залік
ВК5	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	3	залік
ВК6	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	3	залік
ВК7	<i>Дисципліна вільного вибору</i>	3	залік

ВК8	Дисципліна вільного вибору	4	залік
ВК9	Дисципліна вільного вибору	3,5	залік
<i>Minor 2</i>			
ВБ1.1	Дисципліна вільного вибору	4	екзамен
ВБ1.2	Дисципліна вільного вибору	5	залік
ВБ1.3	Дисципліна вільного вибору	4	екзамен
ВБ1.4	Дисципліна вільного вибору	3	залік
ВБ1.5	Дисципліна вільного вибору	6	екзамен
ВБ1.6	Дисципліна вільного вибору	5	екзамен
ВБ1.7	Дисципліна вільного вибору	3	екзамен
ВБ1.8	Дисципліна вільного вибору	2	залік
<i>Minor 3</i>			
ВБ2.1	Дисципліна вільного вибору	4	екзамен
ВБ2.2	Дисципліна вільного вибору	5	залік
ВБ2.3	Дисципліна вільного вибору	4	екзамен
ВБ2.4	Дисципліна вільного вибору	6	екзамен
ВБ2.5	Дисципліна вільного вибору	5	екзамен
ВБ2.6	Дисципліна вільного вибору	3	екзамен
ВБ2.7	Дисципліна вільного вибору	3	залік
ВБ2.8	Дисципліна вільного вибору	2	залік
Загальний обсяг вибіркового компонента		60 кредитів	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240 кредитів	

2.2. Структурно-логічна схема.

I курс					
КОП	I семестр	Кре- дита	КОП	II семестр	Кре- дита
	Основи медичних знань та охорони здоров'я	3		Іноземна мова	4

	Вступ до спеціальності та методика самостійної роботи	3		Безпека життєдіяльності та цивільний захист	3
	Психологія	4		Стародавня історія України	4
	Історія стародавнього Сходу	4		Історія Ст. Греції та Риму	4,5
	Основи археології та МПАД	3		Археологічна практика	5
	Вибіркові навчальні дисципліни	13		Вибіркові навчальні дисципліни	9,5
Разом із вибірковою частиною		30	Разом із вибірковою частиною		30
II курс					
КОП	III семестр	Кре- дита	КОП	IV семестр	Кре- дита
	Історія української культури	3		Дидактика	4,5
	Філософські студії	5		Історія України доби Гетьманщини	4
	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3		Інклюзивна освіта	3,5
	Історія та загальнотеоретичні основи педагогіки	4		Історія країн Європи та Америки доби середньовіччя і раннього нового часу	4,5
	Методика виховної роботи у середній школі	4		Історія країн Азії та Африки доби середньовіччя і раннього нового часу	3,5
	Історія України литовсько-польської доби	3,5		Курсова робота з історії	3
	Спеціальні історичні дисципліни	3,5		Навчальна (педагогічна) практика	4
	Вибіркові навчальні дисципліни	5		Вибіркові навчальні дисципліни	3
Разом із вибірковою частиною		30	Разом із вибірковою частиною		30
III курс					
КОП	V семестр	Кре- дита	КОП	VI семестр	Кре- дита
	Методичні основи організації навчання історії	5,5		Шкільний курс історії	3,5
	Історія України XIX – початку XX ст.	4		Історія України першої половини XX ст.	3,5
	Нова історія країн Європи та Америки другої половини XVII - середини XIX ст.	3,5		Інноваційні педагогічні технології у закладах середньої освіти	3
	Нова історія країн Азії та Африки	3		Нова історія країн Європи та Америки другої половини XIX - початку XX ст.	3,5
	Правознавство	3		Виробнича (педагогічна) практика	6
	Економічна теорія	3		Вибіркові навчальні дисципліни	11,5
	Вибіркові навчальні дисципліни	7			
Разом із вибірковою частиною		30	Разом із вибірковою частиною		30
IV курс					
КОП	VII семестр	Кре- дита	КОП	VIII семестр	Кре- дита
	Історія України другої половини XX - початку XXI	3,5		Основи політології та соціології	4

	ст.				
	Новітня історія країн Європи та Америки першої половини XX ст.	4,5		Культурний профіль Європи	4
	Новітня історія країн Азії та Африки першої половини XX ст.	4		Новітня історія країн Європи та Америки другої половини XX - початку XXI ст.	4
	Курсова робота з педагогіки та методики навчання історії	3		Новітня історія країн Азії та Африки другої половини XX - початку XXI ст.	4
	Виробнича (педагогічна) практика	9		Джерелознавство історії України	4
				Українська історіографія	4
	Вибіркові навчальні дисципліни	6		Вибіркові навчальні дисципліни	6
Разом із вибірковою частиною		30	Разом із вибірковою частиною		30

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація здобувачів вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 014 Середня освіта (Історія) здійснюється у вигляді публічного захисту кваліфікаційної роботи або комплексного державного екзамену з профільних навчальних дисциплін.

За умови успішного проходження державної атестації випускнику видається документ встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації історика, вчителя історії.

Бакалаврська робота має бути перевірена на плагіат.

